

TUTKIMUSRAPORTTI

ESPOO

Muulo (Mulby) Niss

Historiallisen ajan kylätontin kaivaus 19.9.–24.9.2012

DG2706:4

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
KATJA VUORISTO

Tiivistelmä

Espoon kaupunki suunnittelee Kauklahdenväylän parantamista Kehä III:n ja Kurttilantien välisellä alueella. Tien vieressä sijaitsee kiinteäksi muinaisjäännekseksi määritelty Muulon Nissin kylätontti, minkä vuoksi paikalla tehtiin koekaivaus. Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää ulottuiko muinaisjäänös suunnitelluille tielinjoille ja miten hyvin se olisi säilynyt näillä alueilla. Vanhojen karttojen perusteella näytti siltä, että kylätontti olisi saattanut ulottua ainakin Espoonjoen läheisyyteen, nykyisen muinaisjäänösrajan pohjoispuolelle. Tutkimuksissa todettiin, ettei kylätontti ulotu tiesuunnitelma-alueille. Suurin osa Nissin kylätontista näyttäisi jääneen jo aiemmin Kauklahdenväylän ja sen vieressä olevan kevyenliikenteenväylän alle. On kuitenkin mahdollista, että heti tien etelä- että pohjoispuolilla on vielä säilynyt vanhoja kerrostumia. Kyseiset kohdat eivät ole jäämässä tietöiden alle, joten koekaivausten yhteydessä niitä ei tutkittu.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Sisällysluettelo

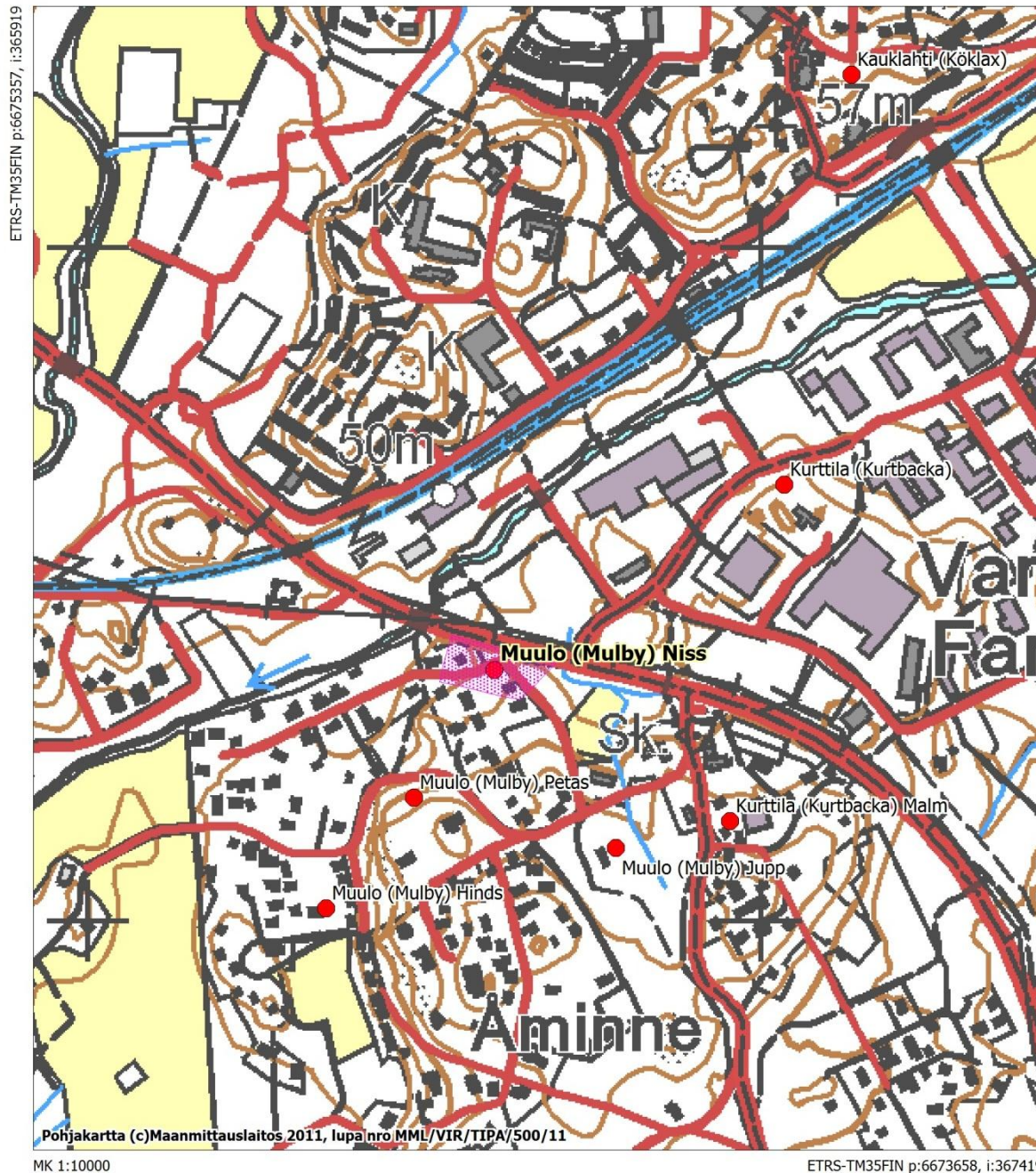
Arkisto- ja rekisteritiedot.....	2
Peruskarttaote.....	3
1. Johdanto	4
2. Muulon eli Mulbyn kylä	6
3. Alueen tutkimushistoria	7
4. Tutkimusalueen kuvaus	8
5. Vuoden 2012 tutkimukset	9
6. Yhteenveto	11
Lähteet.....	13
Digitaalikuvaluettelo.....	14
Mustavalkonegatiiviluettelo.....	14
Karttaluettelo	15
Kartat	16

Arkisto- ja rekisteritiedot

Espoo Muulo (Mulby) Niss 100001869

Kohteen ajoitus: Historiallinen aika
Kohteen laji: Kylätontin koekaivaus
Kenttätyönjohtaja: Katja Vuoristo
Tutkimuslaitos: Museovirasto/Arkeologiset kenttäpalvelut
Kenttätyöaika: 19.9.–24.9.2012
Tutkitun alueen laajuus: Noin 80 m²
Tutkimusten rahoittaja: Espoon kaupunki
Kunta: Espoo
Kylä: Muulo
Maanomistaja: Espoon kaupunki
Tilat: 49-436-3-130 Jokiranta; 49-45-9901-0 Kurttilan kadut; 49-436-4-164 Jupper
Muinaisjäännösalueen keskikoordinaatit (ETRS89–TM35FIN): pkoo: 6674372, ikoo: 366604, Z m mpy = 5–15
Digitaalikuvat: DG2706
Mustavalkokuvat: F146624
Aikaisemmat tutkimukset: 2000 Teija Nurminen, inventointi
2005 Päivi Hakanpää, inventointi
Alkuperäinen tutkimuskertomus: Museoviraston arkeologinen keskusarkisto, Helsinki
Kopiot: Espoon kaupunki, Espoon kaupunginmuseo

Peruskarttaote

Muolon Nissin kylätontin muinaisjäännösalue (rasteroitu) on rajattu Kauklahdenväylän eteläpuolelle. Lähistöllä sijaitsee useita muita kylätontteja, joiden keskipisteet on merkitty punaisilla pisteillä.

1. Johdanto

Kauklahdenväylälle Espooseen on tekeillä tiesuunnitelma, jonka tavoitteena on muuttaa tietä kanavoinein, kiertoliittymällä ja kevyenliikenteen väylillä. Suunnitelma koskee Kehä III:n ja Kurttilantien välistä aluetta. Tieosuuden välissä sijaitsee aivan Kauklahdenväylän kupeessa kiinteä muinaisjäännös, Mulbyn (Muu-lo) Nissin historiallisen ajan kylätontti. Espoon kaupunginmuseo on todennut lausunnossaan, että massiiviset tietyöt tulisivat todennäköisesti tuhoamaan tiealueella sijaitsevat mahdolliset keskiaikaiset kerrostumat. Tämän vuoksi paikalla tehtiin syyskuussa noin viikon pituinen koekaivaus. Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää oliko tiesuunnitelma-alueella säilynyt kylätonttiin viittaavia jäännöksiä ja kuinka laajalla alueella niitä mahdollisesti oli. Koekaivauksen suoritti Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.

Kenttätöitä tehtiin 19.–24.9.2012 ja tutkimusten kustannuksista vastasi muinaismuistolain 15 §:n mukaan hankkeen suunnittelija eli Espoon kaupunki. Tutkimusryhmään kuuluivat kaivauksenjohtaja Katja Vuoristo (FM), apulaistutkija Tuija Väisänen (HuK), joka vastasi alueiden ja rakenteiden kartoittamisesta sekä tutkimusavustajat Eeva Pettaý (HuK) ja Maija Helamaa (HuK), jotka avustivat mittaamisessa ja kaivinkoneen valvonnassa. Kaivaustenjohtajan tehtävänä oli kaivausten työn ohjauksen ja käytännön järjestelyjen lisäksi kaivinkonevalvonta, valokuvaus sekä tiedottaminen. Kaivausten jälkityöt valmistuivat vuoden 2012 lopulla. Jälkitöissä Tuija Väisänen digitoi kaivauskartat AutoCad LT 2010 -ohjelmalla. Maija Helamaa vastasi kuvien luetteloinnista WebMuskettiin.

Tutkimusalueen kartoituksessa käytettiin pohjakarttana Espoon kaupungilta saatua karttaa, joka oli DWG-muodossa. Kaivauksilla käytettiin ETRS-TM35FIN –koordinaattijärjestelmää ja korkeusjärjestelmänä oli N2000. Kartoitus tehtiin Topcon QS –takymetrillä. Kiintopisteet mitattiin VRS-GPS Topcon GRS-1 –laitteella eri puolille tutkittavan alueen läheisyyteen. Mittausten ulkoinen tarkkuus oli alle 3 cm ja sisäinen tarkkuus alle 2 cm. Aluetta dokumentoitiin myös valokuvaamalla. Valokuvat on luetteloitu WebMuskettiin päänumeroilla DG2706 ja F146624.

DG2706:3 Maija Helamaa ja Tuija Väisänen mittaamassa kiintopistettä 3 Kauklahdenväylän pyörätiellä. S-N. Kuva Katja Vuoristo.

Ennen kaivausten aloittamista tiesuunnitelma-alueella tehtiin katselmus, johon osallistuivat Tryggve Gestrin Espoon kaupunginmuseolta, Erkki Uusitalo Ramboll Finland Oy:stä ja Satu Koivisto, Katja Vuoristo, Eeva Pettaý sekä Tuija Väisänen Museovirastosta. Katselmuksessa tarkastettiin lähemmin rakennettavat alueet. Varsinainen muinaisjäännösalueeksi rajattu kohta jäi tiesuunnitelman ulkopuolelle, mutta sen välittömässä läheisyydessä oli kuitenkin useita kohtia, joihin liittyi maahan kajoavia toimenpiteitä. Näistä merkittävin alue sijaitsi muinaisjäännösalueen pohjoispuolella. Tällä alueella sijaitsi historialliseen kartta-aineistoon merkittyjä "Tomtkyor"-nimisiä peltoja, joiden katsottiin merkitsevän mahdollisesti 1500-luvulle ajoittuvan tontin paikkaa. Paikalle tehdyn katselmuksen aikana käytiin läpi ne alueet, joihin koekaivaukset piti kohdistaa. Ennen kaivausten aloittamista tutkimusalueiden läheisyyteen toimitettiin tarvittavat tieliikennemerkit. Koko tiesuunnitelma-alueelle avattiin kaivinkoneella yhteensä 9 koeojaa ja lisäksi tehtiin yksi koekuoppa. Kaivauspinta-ala oli yhteensä noin 80 m². Sääolosuhteet olivat kaivausten aikana melko sateiset ja kaivetut koeojat täyttyivät paikoin nopeasti sadevedestä.

Helsingissä 19.12.2012

Katja Vuoristo, FM

2. Muulon eli Mulbyn kylä

Mulby kuului Köklaxin boliin, jossa oli vuonna 1540 yhteensä kuusi kylää. Köklaxin kylä oli bolin emäkylä ja Mulby oli yksi sen tytärylististä. Kylä sijaitsi Kurtbyn kylän kanssa Espoonjoen eteläpuolella. Mulbyn nimi on ruotsalaisperäinen ja se pohjautuu kylän alkutalon nimeen. On esitetty, että lautamiehenä vuonna 1432 ollut Eric Mull saattaisi jo viitata Muulon kylään. Vuodelta 1492 on merkintä Nils Muulesta ja on arveltu, että Muule olisi voinut olla kotoisin Mulbystä. Vuoteen 1540 mentäessä Mulbyssä oli jo viisi taloa ja kylän yhteinen veromarkkaluku oli $3 \frac{7}{12}$ veromarkkaa. Isäntinä mainitaan tuolloin Peder Hansson, Sigfrid Persson, Jakop Mickelsson, Jöns Mortesson ja Eskil Persson. Viidestä kantatilasta yksi autioitui jo 1500-luvulla ja vuoden 1588 maakirjassa mainitaan, että autiotalo on jaettu jäljellä olevien köyhtyneiden talojen kesken. Jäljelle jääneet kantatilat olivat Petas, Hinds, Niss ja Jupper. Nissistä on esitetty, että se voi olla koko kylän alkutalo, sillä siitä käytettiin vielä vuonna 1723 Mulby-nimeä.¹

Vuonna 1641 kruunu möi Mulbyn kylän sotamarsalkka Kustaa Hornille ostarälssiksi. Nissin tilan isännät olivat pystyneet säilyttämään tilan sukuoikeudet, joten tila sai verorälssin muodon, kun taas kruununtiloina toimineista Petaksesta, Hindsistä ja Jupperista tuli rälssijä. Vuosisadan loppuun mentäessä Niss menetti erikoisasemansa ja muuttui myös pelkäksi rälssiksi.²

Vanhin kartta-aineisto, joka koskee Mulbyn kylää, on vasta 1700-luvun puolivälin tienoilta. Vuoden 1758 kartassa Nissin tontti on merkitty Espoonjoen (Mulby å) mutkan kaakkoispuolelle. Tontin edustalla on tontin rannassa ”tomtkyor” –nimisiä pikkupeltoja. Tomt-sanan esiintymisen viljelykseen liittyvissä nimissä on todettu viittaavan yleensä vanhaan tonttimaahan, joka on otettu myöhemmin viljelykäyttöön. Tämän perusteella myös Nissin 1700-luvun tontin edustalla sijaitsevat pellot voisivat viitata vanhempaan tonttimaahan.³

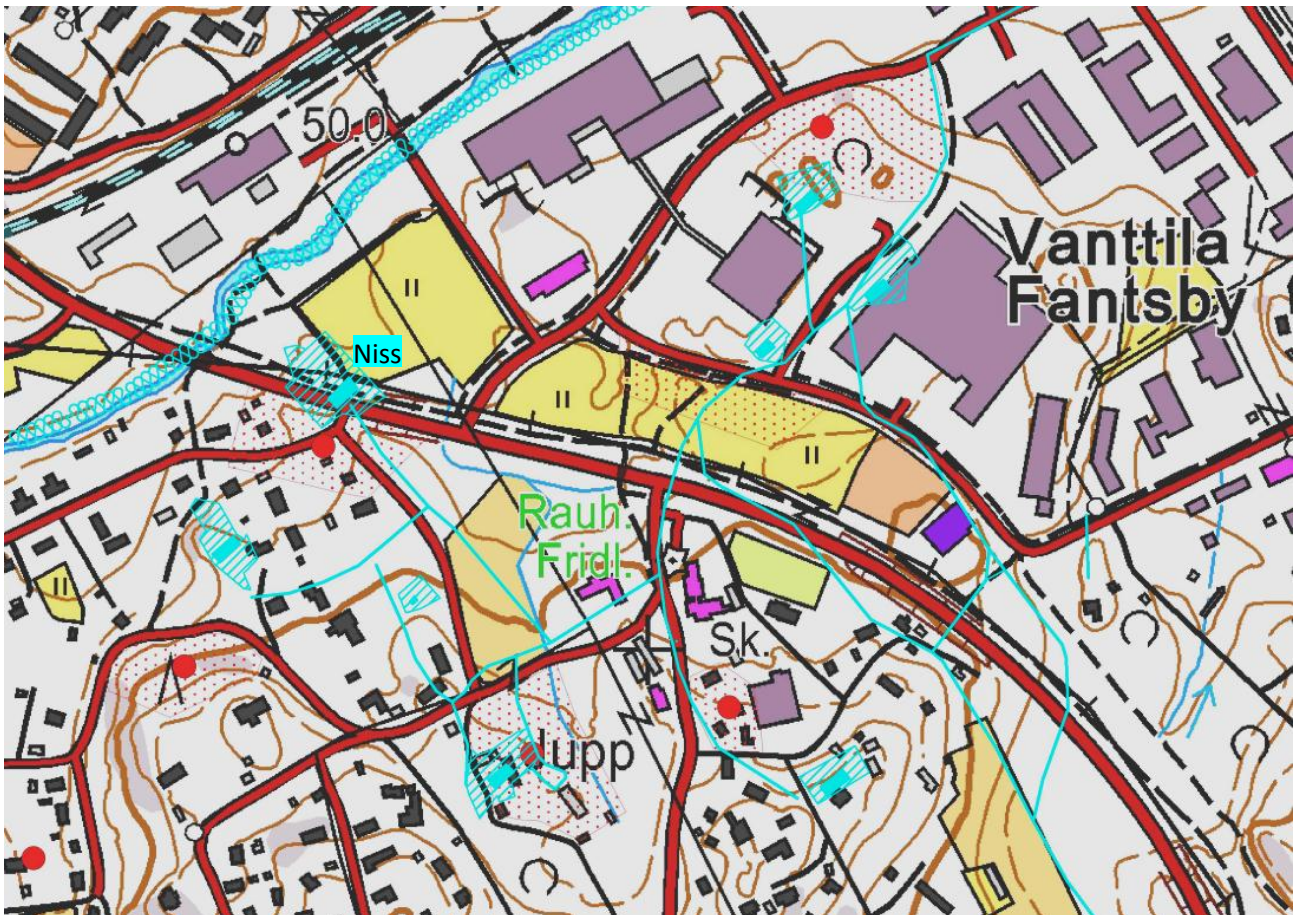
Kartta vuodelta 1758.⁴ Nissin tontti ja mahdollisesti vanhaan tonttimaahan viittaavat pellot on ympyröity.

¹ Kylä-Espoo, 72; Lindholm 1999, 14, 16; Ramsay 1984a, 43; Ramsay 1984b, 405; SAY, Espoo Mulby 1540.

² Ramsay 1984, 405–406.

³ KA MHA B7 10/3–14; Rosendahl 2011, 2.

⁴ KA MHA B7 10/3–14.

Peruskarttaote, johon on asemoitu vuoden 1758 karttaan merkityt tonttimaat ja talot sekä tiet. Nissin tontti jää sen perusteella lähes kokonaan Kauklahdenväylän kohdalle. On kuitenkin muistettava, että aseointi on vain suuntaa antava, eivätkä tonttien paikat ole täsmälleen oikeilla paikoilla. Vanhat tontit taloineen sekä tiet on merkitty turkoosilla. Punaisella rasteroidut alueet ovat muinaisjäännösrekisterin aluerajauksia.

3. Alueen tutkimushistoria

Muulon Nissin kylätontti on todettu kiinteäksi muinaisjäännökseksi vuonna 2000 Teija Nurmisen tekemän keskiaikaisten kylätonttien inventoinnin yhteydessä. Paikka on inventoitu uudelleen vuonna 2005, jolloin Päivi Hakanpää tarkasti kylätontin. Kylätontin todettiin jääneen osittain teiden alle, mutta Kauklahdenväylän pohjoispuolella havaittiin rakentamatonta, osittain kallioista aluetta. Tien pohjoispuolella oli rakentamatonta lounaaseen kohti Espoonjokea laskevaa rinnettä. Kyseisillä alueilla todettiin säilyneen mahdollisesti historiallisen ajan asutuskerrostumia. Kauklahdenväylän pohjoispuolen rinnealue on jäänyt rajaamatta Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin, johon on rajattu ainoastaan Kauklahdenväylän eteläpuolen alue (ks. kartta).

Vuonna 2011 Ulrika Rosendahl teki Åminnenranta 4:n tontilla seurantatutkimusta, koska tontille oltiin rakentamassa uudisrakennusta. Valvonnan yhteydessä todettiin, ettei asuintontti ollut ulottunut kyseiselle alueelle. Rakennustyömaa sijaitsi lähinnä kylän vanhalla peltoalueella, jossa ei ollut säilynyt merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Myös vuoden 2012 Museoviraston koekaivausryhmän tekemä valvonta Åminnenpuisto 1:n tontilla osoittautui löydöttömäksi. Tontti oli vetistä savimaata.⁵ Näyttäisi siis siltä, ettei kylätontin asutus ole ulottunut Åminnenrannan ja Åminnenpuiston risteyskohdan länsipuolelle.

⁵ Raportti ei vielä valmis, tiedustelu sähköpostitse 17.12.2012.

4. Tutkimusalueen kuvaus

Tutkimusalue sijaitsee Kauklahdenväylän molemmilla puolilla. Etelässä koekaivausalueet sijaitsivat Åminnenpuiston ja Kurttilantien väliin jäävällä niittymäisellä kummulla ja peltoaukealla sekä Hyttimestarintien risteystä vastapäätä sijaitsevalla nuoria puita kasvavalla metsäalueella, joka sijaitsi aivan muinaisjäännösalueeksi rajatun alueen vieressä. Paikalle on suunniteltu mm. liikenteenjakkajaa ja Kurttilantien linjauksen muuttamista. Kauklahdenväylän pohjoispuolella koeojia tehtiin Kauklahden väylältä Espoonjoen suuntaan laskevan kevyenliikenteenväylän lounaispuolelle jäävälle niitylle. Paikalle on suunniteltu kevyenliikenteenväylän linjan siirtämistä hieman toiseen kohtaan.

Tutkittu alue ja sen ympäristö on melko laajalla alueella maaperältään savea. Sen keskellä on kalliainen kumpu, jonka päällä on alle metrin paksuinen moreeni- tai muu maakerros.⁶ Kummun pohjoisosassa Kauklahdenväylän varressa kallio tulee näkyviin ja osa siitä on räjäytetty tien rakennustöiden yhteydessä pois. Kalliokumpare on määritelty Nissin vanhaksi kylätontiksi ja merkitty muinaisjäännösalueeksi. Nykyisin kumpu on rakentamaton, mutta alueella näkyy mm. sen poikki vedetty vesilinja. Alueen reunasta, Åminnenpuiston varrelta, on otettu soraa ja paikalla näkyy maanotossa syntyneitä muutamia matalia kuoppia. Itse kumpu on nykyisin pääosin metsittynyt, mutta eteläpuolella, missä maaperä muuttuu jo saveksi, on niittymäinen aukio. Aukion itäpuolella alkaa kaakkoon ja etelään nouseva peltorinne. Idässä pelto muuttuu niityksi lähellä Kurttilantietä. Åminnenpuiston länsipuoli on pientaloaluetta.

DG2706:14 Yleiskuva Kauklahdenväylän eteläpuoliselta alueelta, jolla koeojat 3-9 sijaitsivat. E-W. Kuva Katja Vuoris-
to.

⁶ Haavisto ja Hyvärinen 1993, geokartta.

DG2706:2 Yleiskuva jokivarren alueelta. Keskellä kulkee tuleva tielinja, jolle sijoitettiin koeoja 1. S-N. Kuva Katja Vuoristo.

Kauklahdenväylän pohjoispuoli on Espoonjoen rannan tuntumassa alavaa niittyä, joka nousee itään ja kaakkoon kohti Hyttimestarintietä. Niityn poikki kulkee kaksi kevyenliikenteenväylää, jotka risteävät lähellä joenmutkaa.

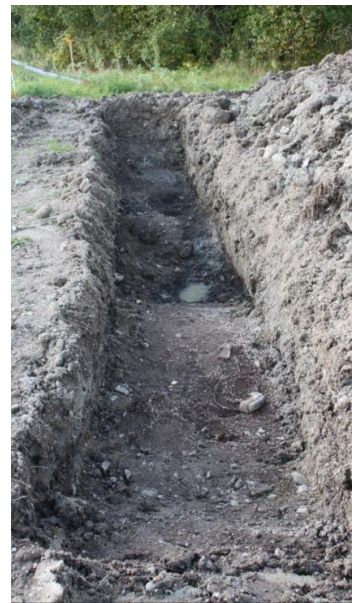
5. Vuoden 2012 tutkimukset

Muulon Nissin kylätontin läheisyyteen avattiin yhdeksän koeojaa eripuolille tulevaa tietyömaata. Ennen kaivausten aloittamista tulevien tielinjojen keskikohdat oli merkitty paaluin, mikä helpotti koeojien sijoittamista oikeisiin kohtiin. Koeojien paikkojen valintaan vaikutti myös alueen erilaiset kaapeli- ja vesilinjat. Näitä kulki erityisesti tiealueiden läheisyydessä. Tutkimuksissa huomioitiin tieturvallisuuteen liittyvät asiat ja ennen kaivausten aloittamista työmaan läheisyyteen asennettiin Ramboll Finland Oy:n toimesta tarvittavat liikennemerkkit.

Koeojat 1 ja 2 sijaitsivat lähellä Espoonjoen mutkaa alavalla niittymaalla, jossa on tarkoitus muuttaa kevyenliikenteenväylien linjauksia. Paikalle on merkitty 1700-luvun puolivälin karttaan "Tomtkyor"-nimisinä peltoja, minkä on arveltu viittaavan siihen, että kyseessä voisi olla vanha tonttimaa. 1950-luvun peruskarttaan paikalle on merkitty pieni rakennus ja erään paikallisen mukaan alueelle olisi ollut jossain vaiheessa muovitehdas, joka on räjähtänyt. Paikalle oli vedetty myös äskettäin vesijohtolinja, johon liittyvä kaivanto näkyi nykyisen kulkuväylän vieressä. Koeojasta 1 paljastui vanha vesijohtoputki ja siihen liittyvä kaivanto sekä paikoin ohut musta kuonaantunut kerros ennen puhdasta pohjasavea. Koeojassa 2 oli sepelillä täytetty kuoppa. Sepelin joukossa oli 1900-luvulle ajoittuvaa rautaromua, mm. mopon palasia. Lisäksi koeojassa oli tumma ja tiivis möhnäinen palokerros, joka haisi voimakkaasti jollekin kemikaalille tai muoville tms. Koeoja kaivettiin osittain puhtaaseen pohjasaveen saakka, jotta nähtiin, ettei melko tuoreen palokerroksen alla ollut säilynyt mitään vanhempia kerrostumia. Koeojan 2 lounaispuolelle tehtiin vielä yksi koekuoppa, joka osoittautui täysin löydöttömäksi. Espoonjoen kaakkoispuolen alava niittyalue todettiin kokonaisuudessaan maaperältään sekoittuneeksi, eikä paikalla todettu mitään keskiaikaiseen tonttimaahan viittaavaa. Mikäli alueella on sellainen ollut, on se tuhoutunut viimeistään alueen 1900-luvun toiminnan myötä.

DG2706:1 Yleiskuva jokivarren alueelta nykyisten pyöräteiden risteyksestä. NE-SE.

DG2706:5–6 Koeoja 1 pohjaan kaivettuna ja koeojan 2 möhnäinen kerros esillä. S-N ja E-W. Kuvat Katja Vuoristo.

Koeojat 3, 4 ja 5 tehtiin Nissin nykyisen muinaisjäännösalueen lähelle. Koeoja 3 sijaitsi muinaisjäännösalueen eteläpuolella olevalla niittymäisellä kummulla. Ojasta paljastui paksu savikerros, joka muuttui alempana erittäin tiiviiksi pohjasaveksi. Koeojat 4 ja 5 tehtiin lähelle Kauklahdenväylää nuoria puita kasvavalle tasaiselle alueelle. Ojat olivat vetistä peltosavea, joka muuttui pohjalla tiiviiksi puhtaaksi saveksi.

DG2706:7–9 Koeojat 3–5 pohjaan kaivettuina, koeoja 5 on täyttynyt jo osittain vedellä. SW-NE, SE-NW ja SW-NE. Kuvat Katja Vuoristo.

Koeojat 6 ja 7 tehtiin muinaisjäännösalueen itäpuolen peltoalueelle suunnitellulle tieväylälle. Molemmissa oli 35–40 cm paksu peltosavikerros, jonka alta tuli esiin puhdas pohjasavi. Myös pellon itäpuolella nousevalle niitylle tehdyistä **koeojista 8 ja 9** paljastui noin 35 cm paksun multaisemman savien alta tiivis pohjasavi. Koeojiin tihkui jo kaivettaessa vettä ja seuraavana päivänä alueet olivat täyttyneet vedestä.

DG2706:10–13 Koeojat 6–9 pohjaan kaivettuina. Ojat ovat jo täyttyneet osittain vedellä. SE-NW, W-E, E-W ja NW-SE. Kuvat Katja Vuoristo.

Ennen kaivauksia tehdyssä katselmuksessa oli ajateltu, että koekaivauksissa tarkastettaisiin myös Hyttimes-tarintien ja Kauklahdenväylän risteyksen koilliskulmauksen kohta, mutta lähemmässä tarkastelussa todet-tiin, että alue on tuhoutunut viimeistään sähkölinjoja ym. kaapeleita vedettäessä, joten paikalle ei tehty koeojaa. Tehdyissä koeojissa ei havaittu merkkejä Muulon kylätontteihin liittyvistä kerrostumista tai raken-teista. Ojat olivat myös löydöttömiä, lukuun ottamatta koeojan 2 rautaromua ja koeojasta 7 havaittua yhtä posliininpalaa. Paikat, joihin koeojat tehtiin, ovat tiivistä savimaata ja ainakin syksyllä ne osoittautuivat hy-vin vetisiksi alueiksi, jotka eivät ole talonpaikkoina ihanteellisia.

Kartoituksessa käytettiin pohjakarttana Espoon kaupungin mittausosastolta tilattua karttaa. Tutkimusalu-een kartoitus sidottiin ETRS-TM35FIN –koordinaattijärjestelmään. Kaivauksilla käytetty korkeusjärjestelmä oli N2000. Tutkimusten alussa kaivausalueiden läheisyyteen mitattiin VRS-GPS Topcon GRS-1 –laitteella yhdeksän kiintopistettä, mutta varsinainen kartoitus tehtiin Topcon QS –takymetrillä. Mittausten ulkoinen tarkkuus oli alle 3 cm ja sisäinen tarkkuus oli alle 2 cm. Mittaukset muutettiin DWG-muotoon Topcon Link –ohjelmassa ja ne digitoitiin AutoCad LT 2010 –ohjelmalla. Kartoituksen lisäksi aluetta dokumentoitiin valo-kuvaamalla. Valokuvat on luetteloitu WebMusketiin päänumeroilla DG2706 ja F146624. Löytöjä ei koekai-vauksissa tullut resentejä löytöjä lukuun ottamatta, eikä niitä otettu talteen.

6. Yhteenveto

Kauklahden Muulon kylässä tehtiin syksyllä 2012 viikon pituinen koekaivaus, koska Espoon kaupunki suun-nittelee Kauklahdenväylään liittyviä parannustöitä Muulon Nissin muinaisjäännösalueen välittömässä lähei-syydessä. Kyseessä on jo keskiajalla perustettu kylätontti, joka on merkitty muinaisjäännösrekisteriin Åmin-nenrannan ja Åminnenpuiston risteyksen itä-, etelä- ja länsipuolille. Ennen kaivauksia paikalle tehdyssä katselmuksessa todettiin, etteivät tietyt kohdistu muinaisjäännösrajausten sisäpuolelle jäävään aluee-seen. Espoon kaupungin museo on kuitenkin todennut, että kylätontti saattaisi ulottua aikaisempaa laa-jemmalle alueelle, minkä vuoksi muinaisjäännösalueen ympäristössä tehtiin koetutkimuksia ennen kuin teiden rakentaminen voidaan aloittaa. Vanhojen karttojen perusteella näytti siltä, että kylätontti saattaisi ulottua erityisesti Kauklahdenväylän pohjoispuolelle, lähelle Espoonjoen rantaa.

Koekaivauksissa tehtiin yhteensä yhdeksän koeojaa, joista kaksi sijaitsi Espoonjoen rannan viereisellä alueella. Paikka osoittautui hyvin myllätyksi ja koeojasta 2 löytyi runsaasti 1900-luvulle ajoittuvaa rautaromua. Lisäksi ojassa näkyi jokin resentti palokerros, joka saattoi liittyä paikallisen asukkaan kertomaan muovitehtaan räjähtämistarinaan. Mikäli kyseisellä paikalla on ollut keskiaikaista asutusta, on se tuhoutunut täysin alueen myöhemmän toiminnan seurauksesta. Alueelta ei todettu myöskään mitään vanhoja esinelöytöjä, jotka vahvistaisivat ajatusta, että paikalla on ollut vanha kylätontti.

Loput seitsemän koeojaa tehtiin Kauklahdenväylän eteläpuolen pellolle ja sen viereisille alueille. Kaikissa koeojissa oli hyvin savinen maa, eikä niissä havaittu merkkejä historiallisen ajan asutuksesta. Kun tarkastellaan alueen maaperäkarttaa, näyttää hyvin todennäköiseltä, että Nissin kylätontti on sijainnut samalla paikalla keskiajalta aina 1900-luvulle saakka. 1700-luvun puolivälin kartan perusteella tontti on sijainnut Kauklahdenväylän kohdalla Åminnenkadun risteyksessä. Tontti on jatkunut osittain Kauklahdenväylän pohjoispuolelle, jossa on vielä nähtävissä hieman tasannetta, ennen kuin niittynä oleva alue alkaa laskea joenrantaan. Suurin osa vanhasta tonttimaasta on todennäköisesti tuhoutunut tienrakentamisen yhteydessä, mutta kyseisellä niityllä saattaa olla säilynyt vielä vanhoja kerrostumia. Muinaisjäännöksen rajausta olisi syytä muuttaa hieman pohjoisemmaksi (ks. kartta sivulla 7).

Koekaivausten perusteella voidaan todeta, että Kauklahdenväylän tiesuunnitelma-alueen arkeologinen jatkotutkimus ei näyttäisi olevan tarpeellinen.

DG2706:15 Varsinainen muinaisjäännösalueeksi rajattu Kauklahdenväylän varrella (taustalla näkyvä kumpu). Suurin osa vanhasta tontista on jäänyt tien alle, mutta kuvan etualalla näkyvän kevyenliikenteenväylän pohjoispuolen niityn ylätasanteella on saattanut säilyä vielä vanhoja kerrostumia. Niitty jää kuvan ulkopuolelle. NW-SE. Kuva Katja Vuoristo.

Lähteet

Arkistolähteet ja raportit

Bonej, Johan & Zittig, Jacob Johan 1758, 1759 ja 1763. Geometrisk charta öfver Fanbyss, Kiöklax, Kurtbys och Mulbys ägor. Maanmittaushallituksen arkisto B7 10/3–14. Kansallisarkisto.

Hakanpää, Päivi 2005. Espoon eteläosien historiallisen ajan kylänpaikkojen yleiskaavainventointi. Museoviraston arkeologinen keskusarkisto.

Nurminen, Teija 2000. Espoon keskiaikaiset kylämäet. Inventointi. Espoon kaupungimuseon arkisto.

Rosendahl, Ulrika 2011. Espoo, Mulby Niss. Arkeologinen seurantatutkimus keskiaikaisen kylän alueella. Espoon kaupunginmuseo.

Suomen asutuksen yleisluettelot (SAY), Espoo Mulby 1540. Kansallisarkisto.

Painetut lähteet

Kylä-Espoo. Espoon vanha asutusnimistö ja kylämaisema. Toim. Kaija Mallat, Sami Suviranta, Reima T. A. Luoto. Espoo 2008.

Lindholm, Dan 1999. Espoon keskiaikainen asutus. Välähdyksiä keskiajasta, glimtar ur medeltiden. Espoon kaupunginmuseon tutkimuksia 6. Toim. Anja Leino, Liisa Ropponen, Dan Lindholm ja Marliina Perkko. Espoo.

Ramsay, August 1984a. Espoo. Espoon pitäjä ja Espoon kartano 1500-luvulla. Jyväskylä.

Ramsay, August 1984b. Espoo II. Espoon pitäjä ja Espoon kartano 1600-luvulla. Jyväskylä.

Verkkosivut

<http://geomaps2.gtk.fi/Aineistopalvelu/viewer.htm?Karttasarja=MP20&Numero=203212&Kunta=Espoo,Kauniainen,Kirkkonummi>

Digitaalikuvaluettelo

Kuvaaja: Katja Vuoristo

Kuvan numero	Aihe
DG2706:1	Yleiskuva jokivarren alueelta pyöräteiden risteyksestä. NE-SE.
DG2706:2	Yleiskuva jokivarren alueelta. Keskellä kulkee tuleva tielinja, jolle sijoitettiin koeoja 1. S-N.
DG2706:3	Työkuva. Maija Helamaa ja Tuija Väisänen mittaamassa Kauklahdenväylän pyörätiellä. S-N.
DG2706:4	Yleiskuva, työkuva. Eeva Pettaý ja Maija Helamaa valvovat koeoja 1:n kaivamista. W-E.
DG2706:5	Koeoja 1 pohjaan kaivettuna. S-N.
DG2706:6	Koeoja 2. E-W.
DG2706:7	Koeoja 3 pohjaan kaivettuna. SW-NE.
DG2706:8	Koeoja 4 pohjaan kaivettuna. SE-NW.
DG2706:9	Koeoja 5 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. SW-NE.
DG2706:10	Koeoja 6 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. SE-NW.
DG2706:11	Koeoja 7 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. W-E.
DG2706:12	Koeoja 8 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. E-W.
DG2706:13	Koeoja 9 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. NW-SE.
DG2706:14	Yleiskuva Kauklahdenväylän eteläpuoliselta alueelta, jolla koeojat 3-9 sijaitsevat. E-W.
DG2706:15	Varsinainen muinaisjäännösalue Kauklahdenväylän varrella. NW-SE.

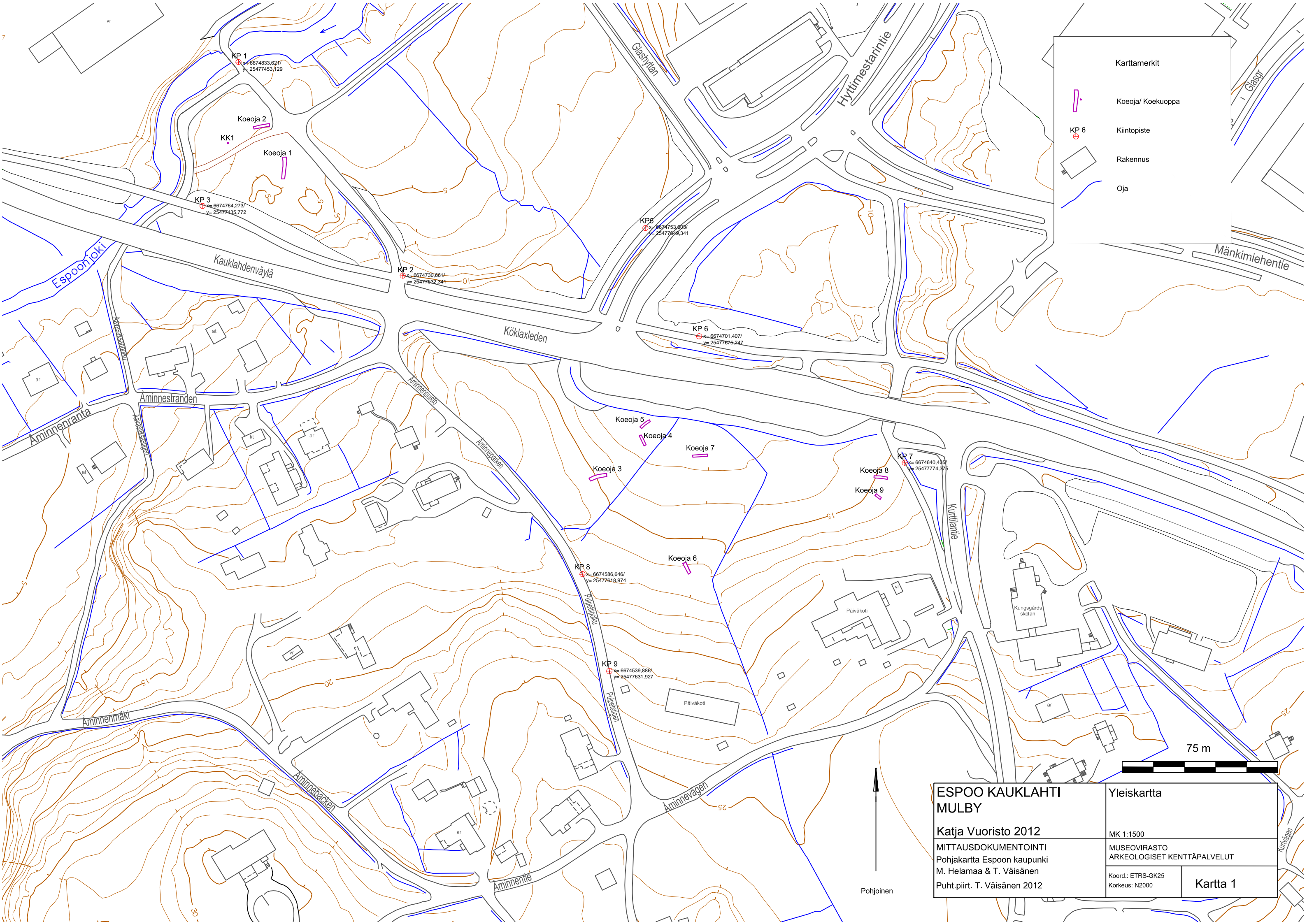
Mustavalkonegatiiviluettelo

Kuvaaja Katja Vuoristo

Kuvan numero	Aihe
F146624:1	Yleiskuva (jokivarren alue). Etualalla vastikään tasoitettu alue, johon kaivettiin koeoja 2. NE-SE.
F146624:2	Yleiskuva (jokivarren alue). Keskellä kulkee tuleva tielinja, jolle sijoitettiin koeoja 1. S-N.
F146624:3	Koeoja 1 pohjaan kaivettuna. S-N.
F146624:4	Koeoja 2. Keskellä näkyy tummaa kerrosta, etualalla modernia täyttöä. E-W.
F146624:5	Koeoja 3 pohjaan kaivettuna. SW-NE.
F146624:6	Koeoja 4 pohjaan kaivettuna. SE-NW.
F146624:7	Koeoja 5 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. SW-NE.
F146624:8	Koeoja 6 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. SE-NW.
F146624:9	Koeoja 7 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. W-E.
F146624:10	Koeoja 8 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. E-W.
F146624:11	Koeoja 9 pohjaan kaivettuna ja osittain jo vedellä täyttyneenä. NW-SE.
F146624:12	Yleiskuva Kauklahdenväylän eteläpuoliselta alueelta, jolla koeojat 3-9 sijaitsevat. E-W.
F146624:13	Varsinainen muinaisjäännösalue Kauklahden väylän varrella. NW-SE.

Karttaluettelo

Kartta	Aihe	Mk	Mittausdokumentointi	Puhtaaksi piirt.
1	Yleiskartta	1:1500	M. Helamaa ja T. Väisänen	T. Väisänen
2	Yleiskartta ja tiesuunnitelma	1:1500	M. Helamaa ja T. Väisänen	T. Väisänen
3	Karttalehtijako	1:1500	M. Helamaa ja T. Väisänen	T. Väisänen
4	Koekuoppa 1 ja koeojat 1 ja 2	1:100	M. Helamaa ja T. Väisänen	T. Väisänen
5	Koeojat 3–7	1:200	M. Helamaa ja T. Väisänen	T. Väisänen
6	Koeojat 8–9	1:100	M. Helamaa ja T. Väisänen	T. Väisänen

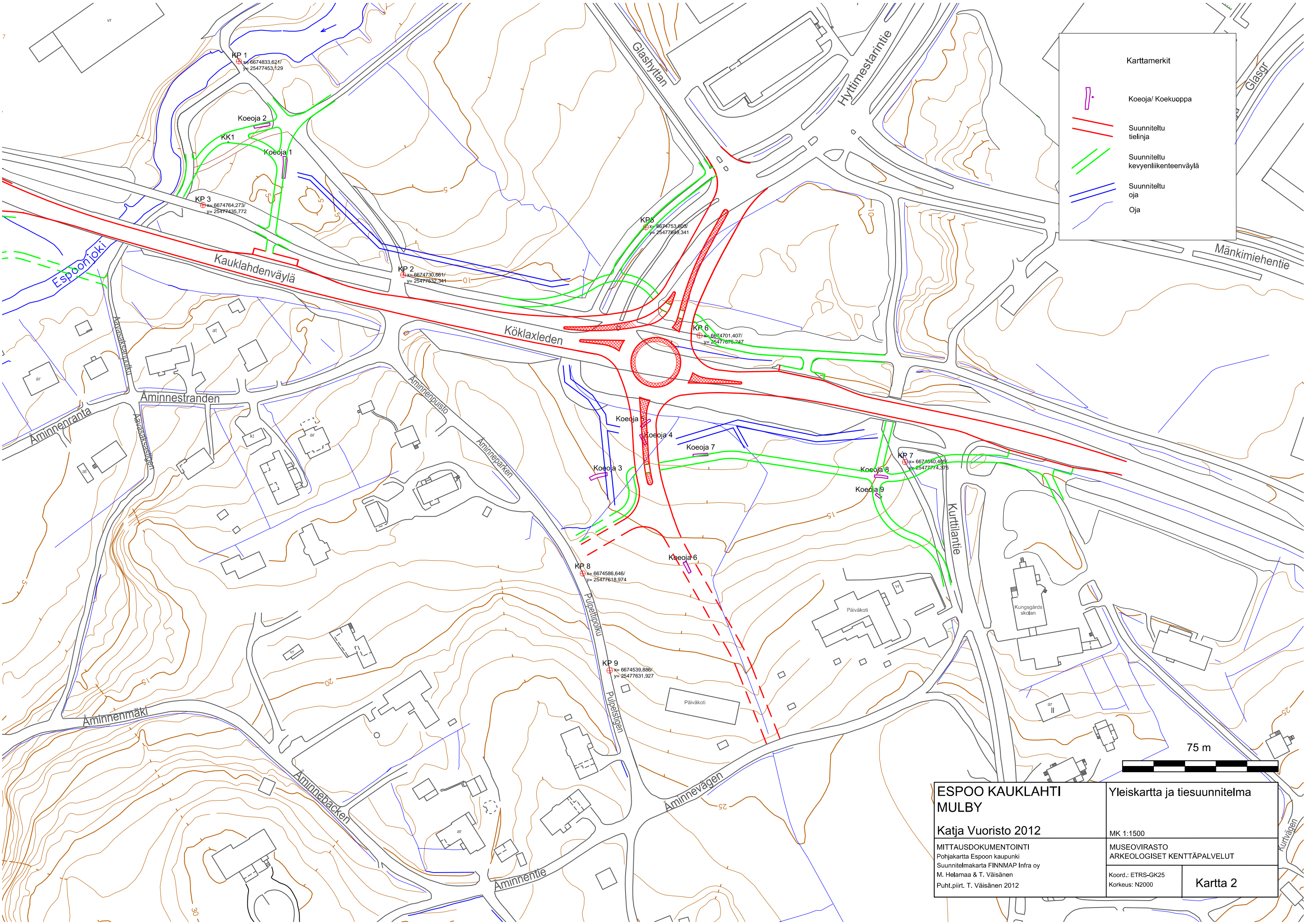

Karttamerkit

	Koeoja/ Koekuoppa
	Kiintopiste
	Rakennus
	Oja

ESPOO KAUKLAHTI MULBY		Yleiskartta	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:1500	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Espoon kaupunki M. Helamaa & T. Väisänen Puht.pirt. T. Väisänen 2012		MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
Koord.: ETRS-GK25 Korkeus: N2000		Kartta 1	

Pohjoinen

Karttamerkit

- Koeoja/ Koeuoppa
- Suunniteltu tielinja
- Suunniteltu kevyenliikenteenväylä
- Suunniteltu oja
- Oja

KP 1
x= 6674833,621
y= 25477453,129

Koeoja 2
KK1
Koeoja 1

KP 3
x= 6674764,273
y= 25477435,772

KP 2
x= 6674730,661
y= 25477632,341

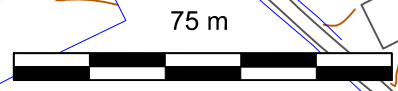
KP 5
x= 6674753,609
y= 25477696,341

KP 6
x= 6674701,407
y= 25477676,247

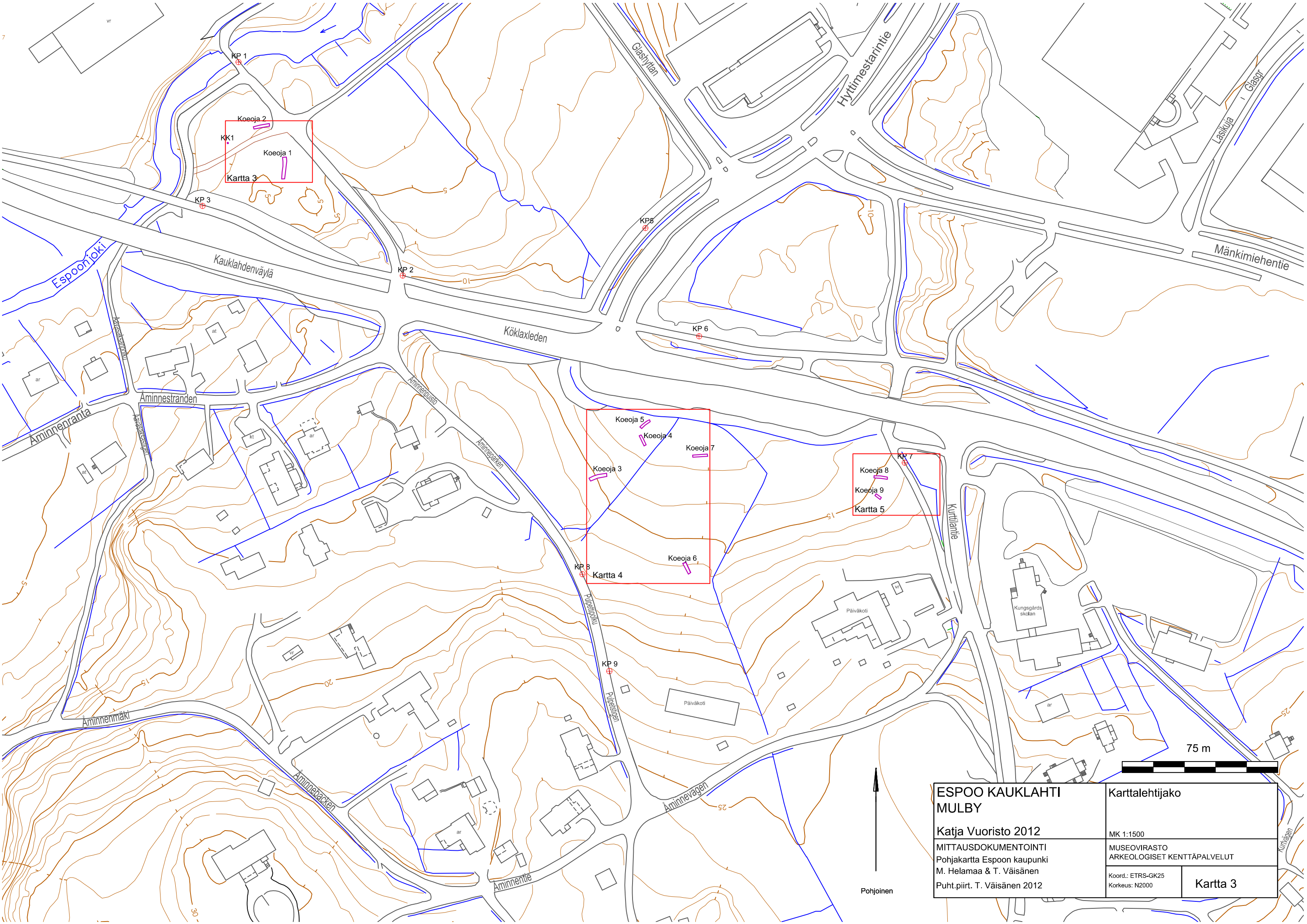
KP 7
x= 6674640,483
y= 25477774,375

KP 8
x= 6674586,646
y= 25477618,974

KP 9
x= 6674539,886
y= 25477631,927

ESPOO KAUKLAHTI MULBY		Yleiskartta ja tiesuunnitelma	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:1500	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Espoon kaupunki Suunnitelmaparta FINNMAP Infra oy M. Helamaa & T. Väisänen Puht.piirt. T. Väisänen 2012		MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
		Koord.: ETRS-GK25 Korkeus: N2000	Kartta 2

75 m

ESPOO KAUKLAHTI MULBY		Karttalehtijako	
Katja Vuoristo 2012		MK 1:1500	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Espoon kaupunki M. Helamaa & T. Väisänen Puht.pirt. T. Väisänen 2012		MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
Koord.: ETRS-GK25 Korkeus: N2000		Kartta 3	

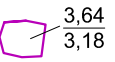
+ x= 6674804
y= 257477448

+ x= 6674804
y= 257477488

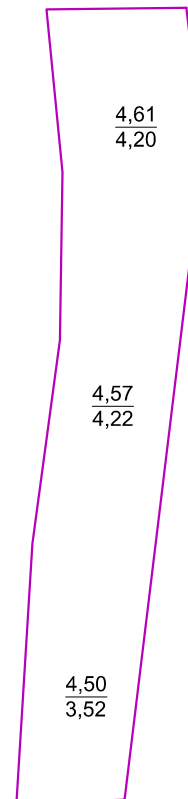
Koeoja 2

KK1

Koeoja 1

+ x= 6674777
y= 257477448

Pohjoinen

4 m

ESPOO KAUKLAHTI MULBY	KK1 ja koeojat 1 ja 2	
Katja Vuoristo 2012	MK 1:100	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Espoon kaupunki M. Helamaa & T. Väisänen Puht.pirt. T. Väisänen 2012	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	Kartta 4
	Koord.: ETRS-GK25 Korkeus: N2000	

+ x= 6674660
y= 257477625

+ x= 6674660
y= 257477672

Koeoja 5
12,15
11,57

Koeoja 4
12,31
11,87
12,52
11,97

Koeoja 7
12,71
12,25
12,73
12,15

Koeoja 3

14,83
13,87

Pohjoinen

8 m

ESPOO KAUKLAHTI MULBY	Koeojat 3-7	
Katja Vuoristo 2012	MK 1:200	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Espoon kaupunki M. Helamaa & T. Väisänen	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	
Puht.piirt. T. Väisänen 2012	Koord.: ETRS-GK25 Korkeus: N2000	Kartta 5

Koeoja 6

15,90
15,43

+ x= 6674590
y= 257477672

+ x= 66746642
y= 25477751

x= 66746642 +
y= 25477790

KP 7
x= 6674640,405/
y= 25477774,375

Koeoja 8

15,01
14,39

Koeoja 9

15,30
14,68

Pohjoinen

4 m

ESPOO KAUKLAHTI MULBY	Koeijat 8 ja 9	
Katja Vuoristo 2012	MK 1:100	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Espoon kaupunki M. Helamaa & T. Väisänen Puht.piirt.T. Väisänen 2012	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT	Kartta 6
	Koord.: ETRS-GK25 Korkeus: N2000	

+ x= 66746617
y= 25477751